

CONTROLEORGaan OP DE POLITIONELE INFORMATIE

Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)	Datum
N.v.t.	DA230038		10/10/2023

Betreft: advies inzake het wetsontwerp tot wijziging van het Belgisch Scheepvaartwetboek

Het Controleorgaan op de politionele informatie (hierna het 'COC' of 'het Controleorgaan').

Gelet op de *Law Enforcement Directive* 2016/680 van 27 april 2016 (hierna afgekort als '*LED*').

Gelet op Verordening (EU) 2016/1624 van het Europees Parlement en de Raad van 14 september 2016 betreffende de Europese grens- en kustwacht.

Gelet op Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen, organen en instanties van de Unie en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 45/2001 en Besluit nr. 1247/2002/EG (hierna 'Verordening 2018/1725').

Gelet op Verordening (EU) 2019/1896 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2019 betreffende de Europese grens- en kustwacht en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1052/2013 en Verordening (EU) 2016/1624 (hierna 'Verordening 2019/1896').

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (B.S. van 5 september 2018, hierna afgekort als 'WGB'), inzonderheid artikel 59, §1, 2de lid, artikel 71 en Titel 7, inzonderheid artikel 236.

Gelet op de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt (hierna afgekort als 'WPA').

Gelet op de formele opmerkingen van de EDPS over het voorstel van verordening betreffende de Europese grens- en kustwacht en tot intrekking van het gemeenschappelijk optreden 98/700/JBZ van de Raad, Verordening (EU) 1052/2013 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (EU) 2016/1624 van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2018.

Gelet op het advies van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming (hierna 'EDPS') over de internationale gegevenstransfers door Frontex in het kader van de terugkeeroperaties (Dossier 2021-0856) van 20 december 2021.

Gelet op het verzoek van 17 juli 2023, door het Controleorgaan diezelfde dag ontvangen per brief en per e-mail, om een advies uit te brengen overeenkomstig bovenvermelde WGB.

Gelet op het verslag van de heer Frank Schuermans, voorzitter *a.i.* van het Controleorgaan.

Brengt op 10/10/2023 het volgend advies uit.

I. BEVOEGDHEID VAN HET CONTROLEORGAAN

1. In het licht van, respectievelijk, de toepassing en de omzetting van de Verordening 2016/679¹ en de Richtlijn 2016/680², heeft de wetgever de taken en opdrachten van het Controleorgaan grondig gewijzigd. Artikel 4 § 2, vierde lid van de organieke wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna 'WOG') bepaalt dat de competenties, taken en bevoegdheden als toezichthoudende autoriteit bedoeld door de Verordening 2016/679 voor de politiediensten in de zin van artikel 2, 2°, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, worden uitgeoefend door het Controleorgaan. Dat betekent met name dat het Controleorgaan ook bevoegd is wanneer politiediensten persoonsgegevens verwerken die niet onder de opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie vallen, bijvoorbeeld in het kader van sociaaleconomische doeleinden of HR-verwerkingen. Het Controleorgaan moet worden geraadpleegd in het kader van de voorbereiding van wetgeving of een regelgevende maatregel betreffende de verwerking van persoonsgegevens door de politiediensten van de geïntegreerde politie (zie artikelen 59 §1, 2de lid en 236 § 2 van de WGB, artikel 36.4 van de AVG en artikel 28.2 van de Richtlijn Politie-Justitie of *LED*). In dit kader heeft het Controleorgaan als opdracht om na te gaan of de door de politiediensten beoogde verwerkingsactiviteit in overeenstemming is met de bepalingen van Titel 1 (voor de niet-operationele verwerkingen)³ en van Titel 2 (voor de operationele verwerkingen) van de WGB⁴. Bovendien heeft het COC ook een opdracht van advies uit eigen beweging, zoals bepaald in artikel 236, § 2, van de WGB, en een opdracht van algemene informatieverstrekking aan het grote publiek, de betrokkenen, de verwerkingsverantwoordelijken en de verwerkers op het gebied van het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer en gegevensbescherming, zoals bepaald in artikel 240 van de WGB.

2. Met betrekking tot in het bijzonder de verwerkingsactiviteiten in het kader van de opdrachten van bestuurlijke en/of gerechtelijke politie brengt het Controleorgaan uit eigen beweging of op verzoek van de regering of de Kamer van Volksvertegenwoordigers, een bestuurlijke of gerechtelijke autoriteit of een politiedienst advies uit over elke aangelegenheid die verband houdt met het beheer van politionele informatie, zoals bepaald in afdeling 12 van hoofdstuk 4 van de wet op het politieambt⁵.

¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna de 'Algemene Verordening Gegevensbescherming' of 'AVG' genoemd).

² Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad (hierna de 'Richtlijn Politie en Justitie' of *LED (Law Enforcement Directive)* genoemd).*

³ Artikel 4 §2, 4de lid van de WGB.

⁴ Artikel 71 §1, 3de lid van de WGB.

⁵ Artikelen 59 §1, 2de lid, en 236 §2 van de WGB.

3. Het Controleorgaan is, ten aanzien van de politiediensten, de Algemene Inspectie van de federale politie en lokale politie (afgekort 'AIG') zoals bedoeld in de wet van 15 mei 2007 op de Algemene Inspectie en de Passagiersinformatie-eenheid (hierna afgekort 'BEL-PIU') bedoeld in Hoofdstuk 7 van de wet van 25 december 2016 tevens belast met het toezicht op de toepassing van Titel 2 van de WGB en/of de verwerking van persoonsgegevens zoals bedoeld in de artikelen 44/1 tot 44/11/13 van de wet op het politieambt en/of elke andere opdracht die krachtens of door andere wetten aan het Controleorgaan wordt verleend⁶.

4. Het Controleorgaan is ingevolge artikel 281, § 4, van de algemene wet van 18 juli 1977 *'inzake douane en accijnzen'*, zoals gewijzigd door de wet van 2 mei 2019 *'tot wijziging van diverse bepalingen met betrekking tot de verwerking van passagiersgegevens'* ten aanzien van de Dienst Geschillen van de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen bevoegd in het kader van de vorderingen gericht aan de BEL-PIU in fiscale materies.

5. Tot slot is het Controleorgaan, in het kader van de wetgeving betreffende het bijhouden van de gegevens en krachtens artikel 126/3, §1, lid 8, van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie (hierna 'de WEC'), zoals gewijzigd door de wet van 20 juli 2022 betreffende het verzamelen en het bewaren van de identificatiegegevens en van metagegevens in de sector van de elektronische communicatie en de verstrekking ervan aan de autoriteiten (B.S. van 8 augustus 2022), ook belast met de validering van de statistieken betreffende het aantal strafbare feiten en de opslagperiode voor elk gerechtelijk arrondissement en elke politiezone, i.e. een materie waarin het alle bevoegdheden uitoefent die aan dit orgaan werden verleend door Titel 7 van de wet van 30 juli 2018. Bij toepassing van artikel 42, §3, lid 2 en lid 3, van de WPA is het ook belast met de controle van de verzoeken van de Cel Vermiste Personen van de federale politie met het oog op de consultatie van de gegevens betreffende de elektronische communicatie waarbij de verdwenen persoon betrokken is.

6. Het Controleorgaan is bevoegd om adviezen te verlenen over de aspecten die betrekking hebben op de verwerking van informatie en van persoonsgegevens en op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer door de verwerking van persoonsgegevens voor zover er een verband bestaat met de operationele en de niet-operationele werking van de politiediensten en/of met het personeel van de geïntegreerde politie (hierna 'de GPI'⁷) en/of voor zover het voor advies ingediende ontwerp van tekst een impact heeft op het beheer van de politie-informatie in het algemeen.

⁶ Artikel 71 §1, derde lid *juncto* artikel 236 §3 van de WGB.

⁷ Geïntegreerde politie – Police Intégrée.

7. Bovendien is het Controleorgaan niet alleen een gegevensbeschermingsautoriteit maar ook een toezichthoudende autoriteit die wettelijk belast is met de controle op de wettelijkheid, de doeltreffendheid, de efficiëntie en de economie van het beheer van politionele informatie⁸.

II. CONTEXT EN VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

8. De adviesaanvraag betreft een wetsontwerp "*tot wijziging van het Belgisch Scheepvaartboek*" (hierna 'het wetsontwerp') van 8 september 2023 dat werd ingediend door de minister van Justitie en Noordzee, de heer Vincent Van Quickenborne. Dezelfde adviesaanvraag werd vervolgens ook, op 12 september, aan het Controleorgaan gericht door de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna 'de GBA') in het kader van het één loket principe. Het wetsontwerp bevat voornamelijk bepalingen die tot de bevoegdheid van de GBA behoren, zodat het COC verwijst naar het advies dat de GBA dient uit te brengen.

9. De steller van het wetsontwerp stelt dat de havens en havenfaciliteiten het voor de georganiseerde misdaad mogelijk maken om in België allerlei soorten producten binnen te brengen, wat ertoe kan leiden dat de normale economie van het land wordt ontwricht. Voorts wijst hij op de noodzaak om Belgische schepen beter te beschermen tegen terrorisme en piraterij.

10. Het Belgisch Scheepvaartwetboek (hierna 'BSW') werd volledig herwerkt door de wet van 13 oktober 2022 tot wijziging van het Belgisch Scheepvaartwetboek betreffende de maritieme beveiliging. De door deze wet belangrijkste nieuwigheden hadden betrekking op wat volgt:

- i. een betere implementatie en omzetting van de ISPS-Verordening en de Havenbeveiligingsrichtlijn;
- ii. de uitbreiding van de definitie van ongeoorloofde actie ter bestrijding van de georganiseerde misdaad;
- iii. de opname, in de beveiligingsbeoordeling, van de risico's van inmenging van buitenlandse mogendheden in het kader van een publieke of private samenwerking;
- iv. de definitie van beveiligingsnormen;
- v. de beveiliging van het Belgische deel van de Noordzee;
- vi. de creatie van een nieuw elektronisch platform;
- vii. de regelgeving met betrekking tot camera's op zee;
- viii. het gebruik van biometrische gegevens voor de toegangscontrole en de uitvoering van bepaalde kritieke operaties in een havenfaciliteit;

⁸ Activiteitenverslag 2021, www.contreleorgaan.be, zie de punten 3 en 52 en inzonderheid punt 71: "*Het COC heeft echter allerm minst alleen oog voor dataprotectie; het heeft evenzeer veel aandacht en is bevoegd voor alle andere operationele aspecten van de politionele informatiehuishouding en die van de andere gecontroleerde diensten.*"; artikel 71, §1, van de WOG.

- ix. de introductie van de administratieve minnelijke schikking voor inbreuken op de wetten betreffende de scheepvaart en op het Belgisch Scheepvaartwetboek.

Volgens de memorie van toelichting is het drugsgeweld helaas niet gedaald. Met dit nieuwe wetsontwerp is het de bedoeling opnieuw een stap te zetten in de strijd tegen de ondermijnende drugscriminaliteit.

11. Dit wetsontwerp voert wijzigingen door in het BSW op verschillende domeinen, met meer bepaald de volgende belangrijkste nieuwigheden: uitbreiding van het toepassingsgebied tot sommige delen van de binnenscheepvaart en het spoorvervoer alsook tot ondernemingen die een impact hebben op de maritieme beveiliging; een bijkomende controle op de naleving van het havenverbod; de introductie van veiligheidsverificaties voor sommige kritieke mandaten, functies of beroepen in de maritieme sector of voor personen die op bepaalde plaatsen tewerkgesteld zijn; een verplicht integriteitsbeleid; de regelgeving betreffende de camera's die kapiteinsdiensten in havens installeren, de introductie van de ETS-verplichting⁹ voor het maritiem vervoer en de controle op deze verplichting en, tot slot, de aanpassing van de bepalingen betreffende verstekelingen sinds het arrest 75/2022 van het Grondwettelijk Hof. Zoals hierboven reeds gezegd, bevat het wetsontwerp echter voornamelijk bepalingen die onder de bevoegdheid van de GBA ressorteren en dus verwijst het COC naar het advies dat de GBA dient uit te brengen.

12. Overigens heeft het COC op 29 maart 2022 reeds een advies (DA220006) uitgebracht over een eerder voorontwerp van wet dat dezelfde opsteller had ingediend met betrekking tot hetzelfde wetboek en dat voornamelijk hetzelfde doel had, i.e. de maritieme beveiliging verbeteren. Voor zover ze ter zake dienen, wordt er in het huidige advies rekening gehouden met de opmerkingen die in voornoemd advies van het COC werden geformuleerd¹⁰.

III. ANALYSE VAN DE AANVRAAG

A. Rechtsgrond

13. Het relevante rechtskader in de context van het wetsontwerp bestaat uit internationale, Europese en nationale wetgeving.

⁹ Emission Trading Scheme. De Europese richtlijn 2023/959 vormt een belangrijke stap in de strijd tegen de klimaatverandering. Deze richtlijn heeft als doel de uitstoot van broeikasgassen door schepen in de EU te verminderen. ETS is een mechanisme dat gebaseerd is op de markteconomie waarbij emissiequota worden toegewezen aan de scheepvaartmaatschappijen.

¹⁰ DA220006, Advies m.b.t. een voorontwerp van wet tot wijziging van het Belgisch Scheepvaartwetboek betreffende de maritieme beveiliging, https://www.controleorgaan.be/files/DA220006-definitieve-versie_NL-PDF-website-00053139.pdf, 29 maart 2022.

14. Op internationaal vlak gaat het om het Internationaal Verdrag voor de beveiliging van mensenlevens op zee (hierna 'het SOLAS-verdrag') en de Internationale code voor de beveiliging van schepen en havenfaciliteiten (hierna 'de ISPS-code').

15. De in aanmerking te nemen Europese regelgeving is de Verordening (EG) nr. 725/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 31 maart 2004 betreffende de verbetering van de beveiliging van schepen en havenfaciliteiten (hierna 'de ISPS-Verordening'), die als doel heeft de lidstaten van de Europese Unie te verplichten om de ISPS-Code correct toe te passen.

16. Daar de ISPS-Code en de ISPS-Verordening enkel betrekking hebben op de beveiligingsmaatregelen aan boord van schepen en in de havenfaciliteiten, meende de Europese Commissie dat de vereiste maatregelen ook dienden te worden getroffen in de omliggende zones teneinde de beveiliging van de maritieme industrieën te optimaliseren en te garanderen. Deze vaststelling leidde tot de uitwerking van Richtlijn 2005/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2005 betreffende het verhogen van de veiligheid van havens (hierna 'de Havenbeveiligingsrichtlijn').

17. De ISPS-Verordening en de Havenbeveiligingsrichtlijn werden in België geïmplementeerd door de wet van 5 februari 2007 betreffende de maritieme beveiliging en het Koninklijk besluit van 21 april 2007 betreffende de maritieme beveiliging. Voornoemde wet van 5 februari 2007 werd opgeheven en opgenomen in het Belgisch Scheepvaartwetboek.

B. Analyse

18. Het Controleorgaan stelt in artikel 2.5.2.99, 'Toegangsbadge', vast dat het rijksregisternummer van de persoon die een positief veiligheidsadvies heeft verkregen, meer bepaald wordt toegestuurd aan de veiligheidsofficier van de onderneming die de betrokkene tewerkstelt of waarvoor de betrokkene een functie of een mandaat uitoefent. Zoals eerder al gezegd in ons advies DA220006, wordt het gebruik van het rijksregisternummer echter op bindende wijze gereguleerd door artikel 8 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen. Het gebruik van het rijksregisternummer is enkel toegestaan krachtens een voorafgaande toelating die wordt verleend door de minister van Binnenlandse Zaken dan wel door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie. Bovendien moet erover worden gewaakt, overeenkomstig artikel 87 van de AVG, dat het gebruik van het Rijksregister wordt beperkt tot de gevallen waarin dat strikt noodzakelijk is alsook dat technische en organisatorische maatregelen een kader bieden voor het beveiligde gebruik ervan.

19. Artikel 2.5.2.103 betreffende de verwerking van de gegevens is als volgt geformuleerd: "*De geanonimiseerde gegevens van de meldingen worden opgeslagen in het ISPS-Platform bij de relevante*

haven, havenfaciliteit, terminal gelegen in het binnenland of bedrijfseenheid met een impact op de maritieme beveiliging. De meldingen worden onmiddellijk doorgeleid naar de bevoegde politiediensten. De Cel Maritieme Beveiliging maakt hiervoor de nodige afspraken met deze diensten."

Artikel 4.7.1.12 betreffende de toegang tot de gegevens luidt dan weer als volgt: "*De Cel Maritieme Beveiliging, de politiediensten, de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen, het openbaar Ministerie en de onderzoeksrechters hebben toegang tot de gegevens bedoeld in artikel 4.7.1.10.*"¹¹.

Punt 19 *in fine* van voornoemd advies DA220006 is *in casu* van toepassing in het licht van bovenstaande artikelen: "*Vooropgesteld dat de politie toegang zou krijgen tot deze databank (geanonimiseerde gegevens zoals bedoeld in de artikelen 2.5.2.103 en 4.7.1.12), is het geheel onduidelijk op welke wijze en onder welke modaliteiten dit zou plaatsvinden. Verder is het niet duidelijk wie beheerder/verwerkingsverantwoordelijke zou zijn van de databank. Het Controleorgaan verzoekt aldus enige verduidelijking hieromtrent.*"

Voor het overige verwijzen we naar voornoemd advies van het COC.

C. Conclusie

20. Rekening gehouden met wat voorafgaat, beveelt het Controleorgaan aan om een aantal zaken te verduidelijken zoals bepaald in het huidige advies.

OM DEZE REDENEN,

Het Controleorgaan op de politionele informatie,

verzoekt de aanvrager om rekening te houden met bovenstaande opmerkingen.

Advies goedgekeurd door het Controleorgaan op de politionele informatie op 10/10/2023.

Voor het Controleorgaan,

De voorzitter *a.i.*,
Frank SCHUERMANS (GET)

¹¹ Dit artikel bepaalt: "*De gegevens van de melders die niet anoniem wensen te blijven kunnen worden verwerkt.*"